

Jugoslovanski praznik

Kot vsako leto, tako je tudi letos Jugoslavija kar se da svečano praznovala svoj nacionalni praznik, 29. november. Letošnje praznovanje je še v toliko bolj pomembno, ker poteka v času sprejetja novih ustavnih določil, ali preprosteje povedano, v duhu nove jugoslovanske ustave. Nova ustava se namreč odločno vrača k duhu AVNOJ iz 1943. leta, torej prav na 29. november 1943. leta, ko so bili položeni temelji nove, demokratske in socialistične Jugoslavije. Duh AVNOJ, ki je zdaj v ustavnih dopolnilih znova dobil svojo potrditev in razširitev, pa zadeva predvsem vlogo in samostojnost socialističnih republik v federativni državi. Gre namreč za to, da so po novi ustavi jugoslovanske republike dobile neprimer- no večjo samostojnost in suverenost, da lahko zdaj same odločajo o marsičem, celo o zunanji politiki, kar je bilo doslej izkjučno v pristojnosti federacije. In prav to ustavno dopolnilo, ki govori o pravih posameznih republik, da lahko same sklepa- jo in se dogovarjajo s tujino o marsičem, zlasti pa s sosednjimi deželami. To pa je zelo pomembno tudi za nas, Slovence v Italiji, saj je naša mati- čna dežela, socialistična republika Slovenija, dobila s tem ustavnim dopolnilom možnost, da sama kvalificirano in poznavajo- joč probleme, sklepe in uveljavlja mednarodne a- ranžmaje. Sicer je bilo so- delovanje med SR Slove- nijo in našo deželo že prej in je še danes izredno boga- to, plodno in tudi koristno ter to ustavno dopolnilo v nekem smislu samo po- trjuje obstoječe stanje, pa daje vendar naši mati- čni deželi tudi ustavno možnost, da se še bolj vključi v sodelovanje med obema deželama, hkrati pa da tudi odločneje in samostojneje poseže v problematiko naše jezi- kovne skupnosti v Italiji.

Ko se torej tako tudi mi pridružujemo čestitkam narodom Jugoslavije ob njihovem nacionalnem prazniku, si želimo, da bi naša matična domovina v duhu novih, avnojskih ustavnih dopolnil krep- keje posegla tudi na po- dročje svojih rojakov v tujini, konkretno nas, be- neških in kanalskih Slo- vencev, živečih v videm- ski pokrajini, ki še danes ne uživamo tistih osnov- nih nacionalnih pravic, ki nam jih tako načelno in lepo priznava naša repu- blikanska ustava. V tem smislu bi tudi želeli, da bi naša avtonomna dežela dobila tudi v tem smislu več pravic, tako, kot jih je z novo ustavo dobila naša matična republika SR Slovenija.

MINILO JE SKORAJ LETO DNI ODKAR JE BILO ODPOSILANO PISMO Še vedno čakamo na sprejem pri Colombu

Predstavniki PSI, KPI, PSIUP in Slovenske skupnosti sprašujejo predsednika deželne vlade ali mu je znano, kdaj namerava predsednik ministrskega sveta sprejeti predstavnike slovenske manjšine - Do danes ni še nihče uradno odgovoril na prošnjo za sprejem

Minilo je že skoraj leto dni, odkar so bili predstavi- ki Slovencev v Italiji naslo- vili pismo na predsednika vlade Colomba in v njem zahtevali sprejem pri njem, da bi mu tudi osebno razlo- žili svoje probleme in zah- teve.

Vendar skoraj več kot pol leta ni bilo na pismo nobe- nega odgovora od predsed- nika vlade, kar je vsekakor čisto nevsakdanja praksa, ki je celo daleč od sleherne vljudnosti, saj bi Colombo lahko vsaj sporočil, oziro- ma odgovoril, da je pismo vsaj sprejel. In najnavadnej- ši človek na svetu ve za obi- čaj, da je treba na poslano pismo vsaj formalno odgo- voriti. Tega v tem primeru sploh ni bilo.

Potem so prišla nekatera zagotovila in to preko pred- sednika deželnega odbora Berzantija in goriškega žu- pana Martine, ki sta ustno sporočila mnenje in pri- pombe predsednika vlade, češ da pismo še preučuje in da bo po parlamentarnih počitnicah sprejel delegacijo Slovencev iz Italije. Parla- mentarne počitnice so mi- nile, minila je tudi že leto- šnja politična jesen, iz Ri- ma, oziroma od predsednika Colomba pa niti glasu o tem, da sploh namerava sprejeti našo delegacijo. To zavlače- vanje, ignoriranje naših zahtev in želje po sprejemu je v tem trenutku, milo po- vedano, omalovaževanje na- še nacionalne skupnosti in zato ni nič čudnega, če so pred kratkim svetovalske skupine PSI, KPI, PSIUP in SS naslovile na predsednika deželnega sveta profesorja Ribezija štiri interpelacije s podobno vsebino. Pred- stavniki omenjenih strank ugotavljajo, da je spričo neurejenega pravnega polo- žaja slovenske manjšine v

Furlaniji-Juljski krajini, kar je v nasprotju z demokra- tičnimi jamstvi italijanske ustave in deželnega statuta ter z mednarodno sprejeti- mi obveznostmi italijanske republike, skupina uglednih predstavnikov slovenske skupnosti 3. decembra lani naslovila na predsednika mi- nistrskega sveta E. Colom- ba enotno spomenico. V dokumentu so predstavniki Slovencev prikazali sedanji

položaj manjšine, nakazali vrsto rešitev za odprta vpra- šanja in zahtevali sprejem pri predsedniku Colombu, da bi mu podrobneje pre- dočili položaj manjšine in nakazana vprašanja.

Podpisniki skupnega do- kumenta enajst mesecev po izročitvi spomenice še ved- no čakajo na odgovor mi- nistrskega predsednika. Res je, da je predsednik dežel- nega odbora Berzanti 4. ju-

nija sprejel podpisnike do- kumenta in da jim je po- zneje sporočil, da jih bo E. Colombo sprejel septembra letos. Še pozneje pa jim je vladni komisar sporočil, da je bil sprejem prestavljen za krajši čas.

Predstavniki PSI, KPI, PSIUP in SS zato sprašujejo predsednika deželnega odbora, ali mu je znano, kdaj na- merava predsednik ministr- skega sveta sprejeti pred-

stavnike slovenske manjši- ne. Če pa ta datum še ni bil določen, kako namerava u- krepiti, da bi Colombo brez vsakega nadaljnega odlaša- nja sprejel slovensko odpo- slanstvo.

V nekem smislu smo zdaj tam, kjer smo bili skoraj pred letom dni. To zavlače- vanje, to ignoriranje si pač lahko tolmačimo tudi kot dejstvo, da Rim noče pogle- dati stvarnosti in resnici v oči, da noče v nekem smislu preiti od besed k dejanjem, ker pač razreševanje polo- žaja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji pač ne- komu trenutno ni niti po vol- ji niti v njegovem interesu. In končno, kaj pomagajo vse lepe besede in svečane izja- ve o dobrem in zglednem so- žitju med našo državo in Ju- goslavijo, če pa naša stran noče, ali pa naj vsaj odkrito pove, da ne more razreševati tistih osnovnih, človeških vprašanj, ki bi jih od deže- le, ki se ponaša s svojo dva- tisočletno kulturo in tradi- cijo humanizma, nedvomno lahko pričakovali.

OB LJUDSKEM ŠTETJU

Načela in konkretna praksa

Ob enajstem uradnem ljud- skem štetju, ki je te dni po- tekalo v vsej naši državi, lahko ugotavljamo spet dve dejstvi, ki po svoje kažeta na težak položaj slovenske narodnost- ne manjšine v Italiji. Prvič gre tu za zdaj še za neuradne po- datke, ki kažejo, da je v vi- demski pokrajini, oziroma na območju, kjer prebivajo Slo- venci, od zadnjega štetja do danes izredno upadla naša po- pulacija, skoraj za petdeset odstotkov, kar zelo nazorno priča, kaj vse je ustvaril ne- gativnega težak ekonomski in gospodarski položaj na na-šem območju. Ljudsko štetje pri nas je torej samo znanst- veno in brezčutno ugotovilo, da je slab ekonomski položaj našega območja, oziroma sta- gnacija in njegovo nazadova- nje, povzročil upad populacije, ali z drugimi besedami, seda- nji neuradni podatki samo po- trjuje že tolikokrat povedano, zapisano in ugotovljeno dejst- vo, da kljub vsem obetom, zahtevam in dejstvom o na-šem ekonomskem in social- nem nazadovanju naša eko- nomika emigracija narašča, s tem pa seveda tudi upada šte- vilo prebivalstva na našem območju, kar je ljudsko šte-

tje samo znanstveno in neiz- podobno ugotovilo. Ta poda- tek vsekakor ni niti v čast ni- ti v prid vsem tistim, ki še vedno trde, da si tolikanj pri- zadevajo proti depopulaciji našega območja, pri vsem tem pa, kot je videti, niso storili prav ničesar konkretnega. Ljudsko štetje jih v tem samo demantira najbolj in najbolj zgovorno, pa tudi najbolj ne- smiljeno, brez sleherne senti- mentalnosti. To je ena plat medalje ob nedavnem ljud- skem štetju, ki je po svoje, porazna za našo populacijo.

Na drugi strani pa je ljud- sko štetje pokazalo spet na- zorno, kako sta italijanska de- mokracija in strpnost do manj- šine znova padla na izpitu. Zaplet okrog popisnic v slo- venci, njihovo zavračanje, češ da niso uradne in zato ne- veljavne, vse to je med Slo- venci v tržaški in goriški po- krajini povzročilo nemalo sla- be volje, ogorčenosti in tudi upravičenih protestov. Pri tem omenimo samo to, da seveda slovenskih popisnic za ljudsko štetje v naši pokrajini sploh

ni bilo, kar znova potrjujejo, danas, beneške Slovence, sma- trajo za Slovence tretje kate- gorije. Grožnja nekaterim slo- venskim županom na Tržaš- kem, ki so se uprli neprizna- vanju slovenskih popisnic pa samo kaže, da mračne sile iredente še vedno skrivaj ro- varijo in hočejo diskreditirati sleherni poskus demokratič- no mislečih italijanskih so- državljanov, da bi tudi v pra- ksi izvajali načela in demo- kratičnost ter tudi na ta na- čin pokazali enakopravnost in resnično demokratičnost tudi v praksi sami.

Zavoljo vsega tega ni nič čudnega, če so vsi slovenski predstavniki s Tržaškega, Go- riškega in Beneške Slovenije izjavili ob tej priložnosti, da ne bodo mogli iz utemeljenih razlogov priznavati rezultatov letošnjega ljudskega štetja.

V zvezi z raznimi nepravil- nostmi, ki so se dogajale med ljudskim štetjem, ugotavljajo ti predstavniki, potem ko so pozvali svoje somišljenike, naj napišejo na popisno polo, da so slovenskega jezika, nasled- nje:

1. Slovenska pola je uradna pola, ker ima na načelni stra- ni grb italijanske republike, zato so obsodbe vredne in protizakonite vse nasprotno trditve.

2. Ogromno število Sloven- cev je na Tržaškem zahteva- lo in izpolnilo slovensko po- lo kljub velikemu pritisku, zadržanje tržaških Slovencev ob priložnosti ljudskega šte- tja pa je nadvse razveseljivo spričevalo večje narodnostne zavzetosti in osveščenosti slovenskega prebivalstva.

3. Predstavniki Slovencev v tem smislu protestirajo, ker niso bile tako na Tržaškem kot na Goriškem in v Beneški Slo- veniji razdeljene dvojezične popisne pole, ker bi se le tako izognili vsem pomanjkljivo- stim in diskriminacijam, ki so se dogajale po krivdi pristoj- nih oblasti.

Most Sv. Kvirina v istoimenski vasi, kjer poteka jezikovna meja: tokraj mostu govore furlanski, onkraj pa po naše

Poslansko vprašanje deželnega svetovaleca dr. Štoke

Že nekaj časa se v trža- škkih političnih krogih govo- ri o možnosti uvedbe slo- venskih oddaj na TV na po- dročju Furlanije — Julijske krajine. Po govoricah naj bi take oddaje »odtehtale« podobne oddaje na sloven- ski televiziji za italijansko manjšino na Koprskem in v Bujschni. Vse to so seve- da poluradne vesti.

Za razjasnitev teh govo- ric je deželni svetovalec dr. Drago Štoka postavil pos- lansko vprašanje deželnim oblastem. Poslanec Štoka se je naslonil za izjave pred sednika italijanske radio- televizijske ustanove Um- berta Delle Fave in delegi- ranega ravnatelja RAI Palol- chija o njuni reorganizaci- ciji televizijskih oddaj po deželah. Taka reorganiza- cija, ki je po besedah Što- ke potrebna in bi morala veljati za deželo Furlanijo — Julijsko krajino že od samega začetka, bi morala sloneti na načelih politične ureditve dežele, se pravi, upoštevati bi morala prisot- nost močne slovenske manjšine in oddajati tudi v slovenskem jeziku.

Dr. Štoka je poudaril, da imajo podobno urejeno na Južnem Tirolskem, oddaje v slovensčini pa so že dol- go na programu radia Trst. Po njegovem mnenju pa bi bile take oddaje mednarod- nega, državnega in dežel- nega značaja.

IZ KANALSKE DOLINE

Seja Konzorcija za turistični razvoj

V Trbižu se je pred nedavnim prvič sestel ožji odbor Konzorcija za turistični razvoj Kanalske doline, ki so ga ustanovili letos. V Konzorcij so pristopile občine Trbiž, Naborjet, Pontabelj, Kluža in Dogna. Na tem prvem zasedanju so predvsem poudarjali, da bi bilo potrebno ustvariti še bolj tesne vezi na turističnem in športnem področju z obmejnimi deželami in sicer s Slovenijo in Koroško. Za dosego tega cilja so že vzpostavili prve stike za povezavo Nevejskega sedla z Jugoslavijo in prelaza Pramollo z Avstrijo. Sedaj bodo sestavili tudi program za še nadaljnji razvoj konzorcijskega področja in za realizacijo boljše povezave, da bodo mogli dobiti Trbiž, Oveja ves, Nevejsko sedlo in prelaz Pramollo vse možnosti za turistični razvoj v enem samem centru.

Ob zaključku so izvolili upravni svet, ki ga sestavljajo: Michele Stoffie (Trbiž), Antonio Erlich (Naborjet), Aceto in De Candia (Pontabelj), Mario Marcon (Kluža), Dolores Pittino Soprano (Dogna); namestniki pa so Astrid Donadini (Trbiž), Umberto Battistutti (Kluža); revizorji računov Vito Anselmi, prof. Sano in Pietrantonio Englaro. Za tajnika so imenovali rag. Urlija.

Pričetek tečaja za slovenski in nemški jezik

V tečaj za slovenski in nemški jezik, ki ga je organiziral na željo trbiške občine pokrajinski konzorcij za tehnično izobraževanje, ki je odvisen od ministrstva za šolstvo, se je vpisalo 54 kandidatov in tudi po zapadu roka za vpisovanje se jih je

SV. LENART

Uredili bodo cesto Črnica - Prekot

Deželno odborništvo za kmetijstvo je dodelilo za kmetijsko komunu 13 milijonov lir za dokončno izgradnjo ceste, ki bo povezovala Črnico s Prekotom. Na tem področju je pred kratkim nastalo večje kmečko posestvo, kjer rede več tisoč puranov in druge perutnine. Nova cesta pa bo seveda koristila tudi drugim kmetom, ki imajo tam okoli svoja polja in travnike.

Obnovili bodo cerkvico sv. Donata v Lazah

Ministrstvo za javna dela je na prošnjo pokrajinskega odbornika za turizem Romana Specogne dodelilo dva milijona in 850 tisoč lir za obnovo in vzdrževanje cerkvice sv. Donata v Lazah. Ta cerkvica, kamor zahajajo verniki le parkrat na leto, ob »godu« tega svetnika in drugih priložnostih, ima namreč nekaj znamenitih

oglasilo še precej. Pouk se vrši v prostorih strokovne šole v Trbižu, poučujeta pa prof. Valentin Kravina in prof. Giovanni Kravina.

Ali bi ne bilo lepo, da bi se tudi pri nas vsaj nekateri komuni vzgledovali po Trbižu?

Hilda Jelinek odšla za vedno

Zelo je pretresla vso našo okolico vest, ki je prišla iz Kanade, da se je tam smrtno ponesrečila Hilda Jelinek vd. Martinc, ko je šla v Toronto obiskat sestro.

IZ REZIJANSKE DOLINE

Delavci in študenti prosijo za udobnejšo avtobusno zvezo s Tolmečom in Čento

Pred nedavnim so se sestali na sedežu komuna v Reziji deželni odborniki za transport Varisco, dr. Cavaccioli od Inšpektorata za motorizacijo, župan Enzo Lettig in zastopniki avtobusnih podjetij Molaro in Olivo, da so razpravljali o možnostih novih avtobusnih zvez rezijanske doline z železniško postajo v Rezijuti in drugimi kraji, da bi tako imeli delavci in študenti boljše zveze. Razijanimreč prosijo, da bi podaljšali avtobusno progo Stolbica - Videm do Moznice, to predvsem za študente, ki obiskujejo šole v Tolmeču. Vzpostavili naj bi tudi novo avtobusno linijo do Tarčenta za prebivalce Učeje in še druge veze z Rezijuto.

Vse to bi bilo zares ugodno, a kot se zdi, ne bo prišlo do rešitve tega problema, ker je menda premalo ljudi,

kmalu potem, ko je na letališču objela vsa srečna svojo sestro in svaka in sedla v avtomobil, je med potjo prišlo do prometne nesreče, pri kateri je Hilda izgubila življenje. Umrl je tudi svak, sestra pa hudo ranjena.

Ta vest je toliko bolj prizadela vse, ki so jo poznali, kajti tudi njen mož je pred dobrim letom izgubil življenje pri prometni nesreči. Rajnka zapušča sina, ki se je pred kratkim vrnil od vojakov. Izrekamo mu naše globoko sožalje.

ki se dnevno vozijo na delo ali v šolo in bi avtobusna podjetja delala v izgubo. Lahko pa bi prišlo do realizacije, če bi k stroškom priskočila na pomoč dežela.

Dosti novih hiš

Čeprav je dolina Rezije ena najbolj revnih v naši deželi, ker je zemlja skopa in so morali njeni prebivalci že od nekdaj hoditi po svetu za vsakdanjim kruhom, si je v teh zadnjih letih le nekoliko opomogla in to s turizmom in z dobrim zaslužkom v tujini. Začeli so obnovljati prej zapuščene hiše in v kratkem bodo zgradili tudi več novih. Komunska komisija za gradnjo je namreč prav te dni ugodno rešila več prošelj domačinov, ki so zaprosili za gradbeno dovoljenje.

Renato Madotto iz Ravence bo zgradil v kraju »Tanateze« magazin in garažo, Attilio Madrassi bo razširil hišo v Ravenci, Enzo Lettig bo tudi zgradil novo stanovanjsko hišo v Ravenci; nove hiše bosta zgradila v Sv. Juriju Pietro Calligaris in Clelia Tosoni, Arturo Madotto bo sezidal hišo in mizarstvo delavnico v Osojanih, Vittorio Di Lenardo pa bo zgradil na mostu Rob večjo zgradbo, v kateri bo hotel in kavarna.

Kot vidimo, bo dobila dolina novo lice in postala še

TAVORJANA

Francesco Fabris kri, ki rešuje življenja

V našem komunu imamo moža, ki je vedno pripravljen, da daruje kri za rešitev kakšnega življenja. To je Francesco Fabris. Čeprav ne več mlad, se vedno rad odzove poklicu, če ga obveste, da kdo potrebuje njegovo kri, s katero bi rešil koga smrti. Za svoje požrtvovalno delo je dobil od krvodajalne banke pred nedavnim bronasto medaljo. Največkrat ga kličejo v čedadsko bolnico, in Fabrisgre do tja, čeravno ni tako blizu, vedno z biciklom in zato je pritrčil na sedež svojega skromnega prevoznega sred-

Colombo bo sprejel slovensko delegacijo

Zvedeli smo, ko je bil časopis že v tisku, da bo predsednik vlade Emilio Colombo sprejel delegacijo podpisnikov pisma v četrtek, 2. decembra ob 12. uri v vladni palači v Rimu. Uradno vest o sprejemu delegacije je sporočil preteklo soboto zvečer vladni komisar dr. Abbrescia, ko je sprejel tri podpisnike skupnega pisma predsedniku vlade.

bolj privlačna za turiste, katerih je iz leta v leto več in tudi stalnih gostov, ki zahajajo v Rezijo že dolgo let in so tu že kot doma.

Kanalizacija v Njivi in Koritih

Komun je dal na licitacijo dela za napeljavo kanalizacije v Njivi in v Koritih. Najbolj ugodno ponudbo je predstavilo gradbeno podjetje Dino Clemente iz Moznice. Celotni stroški za to javno delo bodo znašali 20 milijonov lir in sicer 16 milijonov za kanalizacijo v Njivi in 4 za ono v Koritih, za kar bo dala 90% prispevka dežela, 10% pa rezijanski komun.

IZ IDRIJSKE DOLINE

Nove neon luči

Ob priliki, ko so ojačili javno razsvetljavo v Prapotnem in v Ibani, so tudi zamenjali staro napeljavo in namestili neonske lampe. Za to delo je bilo potrebno zapraviti 12 milijonov lir, ki jih je delno financirala dežela, ostalo pa prapetniški komun.

Poroka

Poročil se je naš vaščan Beniamino Camerin z Assunto Fanna iz Čedad. Sorodniki in prijatelji jima čestitajo in žele dosti sreče v zakonskem stanu.

IZ TERSKE DOLINE

Zlata poroka v Brdu

V Brdu sta slavila zlato poroko zakonca 81-letni Antonio Bobbera in njegova žena 71-letna Romilda. Slavja sta se udeležila oba sina s petimi vnučki in številni sorodniki. Čestitkam se pridružujemo tudi mi z »še na mnoga zdrava in srečna leta!«.

IZPOD MATAJURJA

V Matajurju še vedno malo vode

Čeprav je mimo poletje, in skoraj bi rekli tudi jesen, v vasi Matajur vlada še vedno pomanjkanje pitne vode. Ta sicer pricurlja kakšno uro na dan, a kaj pomaga, če ne zadostuje niti za gospodinjstvo. Živinorejci so zato v velikih težkočah, ker morajo nositi vodo za napajanje živine na ramenih iz oddaljenih studencev.

Ljudje v Matajurju so resnično zaskrbljeni, če ne bodo rešili tega problema, ki je življenjskega pomena, ne samo za ljudi, ampak tudi za živinorejo.

Prva žrtev mraza

Čeravno koledar kaže, da smo še v jeseni, saj manjka več kot mesec dni, da nastopi prava zima, je pri nas ta že zgodaj nastopila. Že prve dni novembra so naše gore zahtevale že svojo prvo žrtev. Giovanni Podoriesz, star 55 let, doma iz Brdce je bil neke no-

či malo dlje v gostilni v Strmici, ki je oddaljena kakih dva kilometra od njegove doma. Po poti ga je dohitela snežna nevihta in verjetno je mož padel in ni mogel več vstati. Zjutraj so ga momoidoči našli zmznjenega, pokritega s snegom. Zdravnik, ki je prišel na lice mesta, je ugotovil, da je Podoriesz umrl zaradi mraza.

Zlomil si je roko ko je nabiral gobe

Strasten nabiralec gob, tokrat »kjadinov«, ki rastejo pod drevjem, se je hudo ponesrečil. To je 44-letni Luigi Cernoia iz Sovodenj. Pri tem delu je namreč tako nesrečno stopil, da je padel v neko grapo in si zlomil desno roko v ramenih. Kljub velikim bolečinam je mož imel še toliko moči, da je prišel sam do doma, od koder so ga takoj prepeljali v bolnico. Ozdravil bo v teku enega meseca.

FOJDA

Ureditev cest

Te dni so pričeli z deli na naših cestah in verjetno jih bodo tudi kmalu dokončali, mislimo namreč še pred zimo. Sedaj popravljajo poljsko pot, ki vodi od Sv. Antona skoraj do državne meje. Ko bo ta cesta dobro urejena, bodo, vsaj takšne so govorice, postavili tudi kasarnico za financarje, ker je v Robediščih obmejni prehod. Ureditev ceste bo stala 13 milijonov lir in bo stroške v celoti vzdržalo deželno odborništvo za kmetijstvo.

Pri tem naj poudarimo, da dobro urejena cesta ne bo služila samo dvolastnikom, ki imajo svojo posest tu ali onkraj meje, ampak se bo to področje moglo tudi turistično valorizirati, saj je vsa okolica bujno zelena in že sedaj radi zahajajo semkaj številni nedeljski izletniki, da se odpočijejo od mestnega trušča in naužijejo svežega zraka.

V kratkem bodo pričeli s popravili še drugih cest v našem komunu in tako bo vsaj za nekaj časa olajšan promet, ki narašča iz dneva v dan.

Poroka

Poročila se je naša vaščanka Gabriella Sgiarovello z Liviem Zorzetigom iz Čedad. Iskrene čestitke od številnih prijateljev.

IZPOD KOLOVRATA

Važni sklepi grmeškega komuna

Na zadnjem zasedanju grmeškega komuna so sprejeli več važnih sklepov, ki zadevajo predvsem javna dela. Najprvo so odobrili proračun (bilancio preventivo) za leto 1972 in nato pooblastili župana, da zaprosi pri »Cassa di Risparmio« za posojilo, da bodo mogli napeljati centralno kurjavo v prostore komunskega sedeža. Nadalje so sprejeli tudi načrt za ojačanje javne razsvetljave po vseh vaseh komuna. Soglasno so sprejeli tudi sklep, da se bo komun obvezal za

razlastitev oziroma odkup nekaterih zemljišč, da bodo tako mogli razširiti in urediti cesto, ki vodi iz Sevice v Topolovo. Razpravljali so tudi o razširitvi pokopališča in o nujnem popravilu vodovoda v Ljesi, za kar bo dala dežela svoj prispevek.

Ob zaključku zasedanja pa je bilo govora tudi o možnosti, da bi grmeški komun stopil v osterični konzorcij s sosednjim dreškim komunom in poverili županu nalogo, naj pošlje na deželne organe prošnjo za dosego podpore, s katero bi izvedli najnujnejša javna dela v vaseh Rukin, Zverinac in Podlak.

DREKA

Umrl za posledicami padca

Ves dreški komun je zelo pretresla tragična smrt 69-letnega Valentina Krajnika. Mož, ki je padel v domači hiši, je dobil namreč tako hude poškodbe, da mu v čedadski bolnici niso mogli rešiti življenja. Umrl je deset dni po nesrečnem padcu. Bil je delaven človek in vsem zelo priljubljen in zato je njegova izguba velika.

Naši dragi rajniki

IZ KOMUNA SPETER: 72-letni Luigi Carligh.

IZ KOMUNA GRMEK: 83-letni Antonio Loszsch.

IZ KOMUNA DREKA: 68-letni Valentino Crainich.

IZ KOMUNA PRAPOTNO: 49-letni Danilo Petrusa in 88-letni Giovanni Codromaz.

IZ KOMUNA FOJDA: 59-letni Virgilio Belligoi.

IZ KOMUNA TAVORJANA: 44-letni Pio Benati in 74-letni Giuseppe Tracogna.

IZ KOMUNA NABORJET V KANALSKI DOLINI: 76-letni Sebastiano Prescher.

IZ KOMUNA SOVODNJE: 55 letni Giovanni Podoriesz.

Vsem svojcem naših dragih in nepozabnih rajnikov izrekamo naše globoko sožalje.

SPREHOD SKOZI SLOVENSKO KNJIŽEVNOST

Fran Erjavec

Med utemeljitelji slovenskega poljudnoznanstvenega pisanja je vsekakor najimenitnejše ime pisatelja Frana Erjavca. Erjavec se je rodil leta 1834 v Ljubljani. Njegova mladost ni bila nič kaj vesela, saj mu je oče umrl zgodaj, mati pa se je vdružil poročila in dečka prepustila babici.

Ze kot otrok je spoznaval naravo ter ob domači mlaiki preučeval žabe, močerade in vodne hrošče; v srednji šoli je navezal stike z naravoslovcem Ferdinandom Schmidtom iz Šiške. V višji gimnaziji pa se je vnel za leposlovje in začel pisati v dijaški list «Vaje».

Jeseni 1855. leta se je na dunajski univerzi vpisal na predavanja iz kemije in naravoslovja. Po opravljenih izpitih je poučeval leto dni na neki realki na Dunaju. Naslednjega leta (1860) je bil prestavljen na realko v Zagreb, kjer je služboval enajst let. Iz Zagreba je prišel v Gorico, kjer je bil profesor na realki vse do svoje smrti 1887. leta. Zaradi zaslug, ki si jih je pridobil kot naravoslovec, so ga leta 1875. imenovali za rednega univerzitetnega profesorja zoologije v Zagrebu; imenovanje je spočetka sprejel, potem pa ga je iz neznanega vzroka odklonil.

Erjavec je pisal pripovedna, satirična, potopisna, poljudnoznanstvena in strokovna dela. Tako mnogovrstno pisanje je Erjavcu omogočalo obsežno znanje, ki si ga je spopolnjeval tudi na potovanjih. Erjavec zna bistro opazovati naravo: kamenine, rastlinstvo, živalstvo, človeka, še posebej pa naše ljudi. Omenili smo že, da je veliko potoval. Tako mu je tudi služba v Gorici omogočala, da ga je tesno povezala z goriškim ljudstvom in goriško pokrajino. Odtod je delal izlete po vsej naši domovini, prepotoval

kraško planoto, velik del Furlanske nižine in bil večkrat v Julijskih Alpah. Pomembno je njegovo raziskovanje mehkužcev kakor tudi prispevki za slovenski prirodoslovni besednjak v zapiskih «Iz potne torbe», pri katerih mu je pomagal Fran Levstik.

Najobširnejše Erjavčevo pripovedniško delo so «Huzarji na Polici», v katerem je pisatelj s precejšnjo spretnostjo in nazornostjo upodobil življenje na vasi in v gradu.

Izmed Erjavčevih leposlovnih spisov ima trajno umetniško vrednost povest «Ni vse zlato, kar se sveti».

V njej zanimivo slika zmoto kmeta Blaža Čerina izpod Visokega Kolka, ki je železni kršec zamenjal za čisto zlato in sanjal o bogastvu.

Med spisi, ki govore o živalih in rastlinah, so najlepši in klasično dovršeni: Mravlja, Velblod, Zaba, Rastlinske svatbe in Rak. Tudi drugi spisi, ki obravnavajo živali ali sploh naravo, se odlikujejo po nazornosti, živosti in slogu.

Za šolske potrebe je priredil naravoslovne knjige, ki so zelo dragocene tudi glede izrazoslovja.

Njegovo ljubezen do slovenskega jezika in skrb za bogatenje slovenske besede

dokazujejo že omenjeni zapiski «Iz potne torbe», ki vsebujejo mnogo lepih ljudskih izrazov za živali, rastline, orodje in obleko ter številna ljudska rekla.

V razvoju slovenske književnosti zavzema Erjavec odlično mesto predvsem kot pisatelj, ki je z veliko spretnostjo združil svojo književno nadarjenost s strokovnim znanjem ter pisal v prijetni, umetniško dovršeni obliki in v lepem, čistem jeziku. Med «vajejci» je bil Erjavec poleg Jenka najizrazitejša osebnost in je zaradi svojih spisov o živalih še danes priljubljen, zlasti pri mladini.

150-letnica muzejstva na Slovenskem

Letos slavijo Narodni muzeji v Ljubljani, Prirodoslovni muzej Slovenije in Slovenski etnografski muzej 150. obletnico svoje ustanovitve in z njimi proslavljajo vse muzejske in galerijske ustanove Slovenije stopetdeset let muzejstva na Slovenskem.

V okviru tega jubileja se že vse leto vrste prireditve, osrednja proslava pa je bila dne 14., 15. in 16. oktobra 1971. Narodni muzej je za osrednjo proslavo pripravil posebno občasno razstavo z naslovom: «150 LET NARODNEGA MUZEJA», ki dokumentira nastanek in razvoj Narodnega muzeja.

Na razstavi so zbrani najvažnejši dokumenti in viri, ki ilustrirajo ustanovitev muzeja kot Deželnega muzeja za Kranjsko, njegovo delo in razvoj v 19. stoletju ter delitev ustanove v današnje osrednje republiške ustanove: Arhiv Slovenije, Narodni muzej v Ljubljani, Prirodoslovni muzej Slovenije in Slovenski etnografski muzej. Arhivsko gradivo na razstavi pestri slikovno gradivo (portreti, ilustracije in dokumentarne fotografije) ter izbor za muzej najbolj pomembnih pridobitev od prazgodovine do začetka 20. stoletja.

Razstava obsega vse prostore razstavišča Arkade in je razdeljena na pet delov. V prvi in drugi sobi je prikazana ustanovitev Deželnega muzeja za Kranjsko s sklepom kranjskih deželnih ustanov na plenarni seji 15. oktobra 1821, zbiranje denarja in gradiva za muzej in postavitev prve javne zbirke 1831.

Tretja soba obravnava gradnjo današnje stavbe (dograjena je bila jeseni 1885, slovesna otvoritev je bila 23.

XII. 1888) kot osrednjega dogodka v razvoju muzeja v 2. polovici 19. stoletja. Poleg te izredno skrbno prikazane akcije je v tej sobi še zbrana dokumentacija o strokovnem delu muzeja, še posebej arheologije.

Četrta soba nadaljuje dokumentacijo razvoja ustanove v prvi polovici 20. stoletja. V tem oddelku so še posebej zanimivi dokumenti o razvijanju strokovnega dela, ki končno vodi v odcepitev oz. osamosvojitve iz zdaj vse pretesnega okvira kompleksnega muzeja, kakor je bil zasnovan v 19. stoletju in kakršen je bil muzej tudi še v prvih letih po koncu prve svetovne vojne, v tri osrednje muzeje Slovenije.

Zaključek razstave na hodniku je ilustracija nekaterih dogodkov in momentov iz zgodovine Narodnega muzeja, ki bi v kronološkem zapored-

ju tem po sobah morda ne našle pravega in pravičnega mesta: dokumentacija o pomenu in delu muzejskega društva, diplome in priznanja sodelavcem muzeja za njihova strokovna, organizacijska in donatorska prizadevanja, galerija muzejskih ravnotelev ter končno delo Narodnega muzeja po letu 1945 kot osrednjega kompleksnega muzeja zgodovinske stroke v Sloveniji.

Pripravo tovrstne dokumentarne razstave je kolektivu Narodnega muzeja narekovalo dejstvo, da so bili doslej širša javnost pa tudi strokovni krogi le površno seznanjeni z zgodovino muzejstva v Sloveniji. Prikaz, razumljivo osredotočen za najstarejšo muzejsko ustanovo v Sloveniji, nam tudi ilustrira silovitost vsestranskega razvoja in napredka slovenskega naroda in njegove domovine v zadnjih stopetdesetih letih.

Koristni nasveti za gospodinje

Včasih ima tudi navidezno dobro jajce slab okus oziroma duh in pokvari vso jed. Pred uporabo takega jajca ne moremo spoznati, čeprav ga osvetlimo. Zato bo treba vsako jajce ubiti poprej v skodelico. Če opazimo, da diši po plesni, ga pustimo kak dan na zraku, da se razdiši, nakar ga uporabimo.

Pri cvrenju ribe najprej povaljamo v moki, jih malo otresemo in ocvremo v vročem olju. Olje mora biti dovolj vroče, sicer se ri-

be kuhajo in so brez pravega okusa in lepega videza. Meso se nasrka maščobe in je težko prebavljivo. Če hočemo ribe pravilno in dobro ocvreti, morajo v olju plavati! Le tako bomo porabili manj olja. Če damo v ponev malo olja, se bo olje žgalo in tudi ribe bodo slabo pečene.

Pajke preženemo iz stanovanja, če ogle in druga mesta, kjer se radi mudijo, nalahno poskropimo z raztopino modre galice.

POTUJTE

VIAGGIATE

POTUJTE

VIAGGIATE

POTUJTE

VIAGGIATE

POTUJTE

VIAGGIATE

POTUJTE

VIAGGIATE

France Bevk

Kaplan Martin Čedermac

29

Zavedel se je, da se je preveč vdal jezi, roka mu je padla ob telesu. Saj kriči, da ga lahko slišijo v vas. Stopil je k oknu in pogledal v noč, med tenje dreves; bilo je vse mirno in tiho. Zaprl je šipe in stopil sestri za hrbet; ta se ni ozrla.

«Zakaj si to naredila?».

Katina je molčala in hlipala.

«Zakaj?» je vprašal strože. «Poglej mi v obraz!».

Okrenila se je, a ga ni mogla pogledati; povešala je objokane oči.

«Saj ne vem, zakaj», so se besede trgale iz nje. «Kar tako... Ne da bi hotela... Ker sva govorila...».

Čedermac se je lovil po izbi, kakor da teče za senco, ki se je lomila na stenah.

«Kar tako! Ker sta govorila!... Vse, kar slišiš in vidiš, povej! Vse! Po vsej vasi raztrobi! Ali si mu povedala tudi, kam sva skrila knjige?» je nenadoma obstal.

Ob bridki misli, da je za vedno zapravila bratovo upanje, je Katina zopet glasno zahlipala.

«Slišijo te!» je Čedermac siknil pritišano. «Ali si mu povedala tudi to?».

«Ne. Saj sem prisegla».

Kaplan je med hojo po izbi preslišal, kdaj se je sestra na tiho izmuznila skozi vrata. Jeza ga je popuščala, v prsih se mu je jasnilo kot nebo po nevihti. Katina se mu je zasmilila, pretrd je bil z njo, obšlo ga je sramovanje. Ženska je, zato je povedala; kriv je on, ker ji je zaupal. Nazadnje mu tudi ni bilo toliko do tega, ako so oblasti izvedele za tiste besede. Šlo mu je za to, da izve, kdo ovaja, da se bo vedel ravnati, a ga je potem jeza potegnila za seboj. Klinjon! Zef Klinjon! Pa zakaj je bila prav do njega tako zaupljiva?

Obšla ga je nova misel, ga vroče spreletela do nog in mu pognala kri v obraz. Zef, dve leti starejši od Katine, glede deklet na slabem glasu, se je morda z dvojnimi nameni prihlul v hišo. Dekletu je zmešal glavo, da je laže bezal iz nje. Katina je nepreračunljiva, vrag vedi, kaj ji polje v drvi. Saj čuti, da je nesrečna v tej samoti, v družini pustega brata. Lahko ji je zmešati glavo, zatrapana ženska pa ne ve, kaj dela. Obiskoval jo je za njegovim hrbtom, že vsa vas šepeta in se mu smeje...

Postal je in posluhnil; v sobi nad njim, kjer je prej slišal ropot, je bilo vse tiho. Odšel je po stopnicah in vstopil. Katina je opravljena za pot stala ob postelji in si z robcem otirala oči; pred njo je ležal kovček.

«Katina!» se je zamolklo odhrkal. «Ali je bil Zef pogosto tu?».

Ni mu odgovorila. Glavo ji je zmešal, je Čedermac

grenko pomislil. Le zato ga je oni večer za gričem še v mraku spoznala. Obhajala ga je cela reč občutkov; ni vedel, kaj naj naredi... Katina je vzela kovček in odšla proti vratom.

«Kam?».

«Domov», je rekla tiho med jokom. «Domov grem, ker si tak z menoj... Vedno si tako trd z menoj...».

«Le pojdi! Mi vsaj ne boš delala sramote! Vsaj ne sramote!».

Odšel je v izbo, postal in poslušal, kako sestra počasi odhaja. Pričakuje, da jo pokliče nazaj. Ni je poklical. Le naj gre! Igra, ki se je ponavljala vsakokrat, kadar jo je posebno hudo prijel. Vselej je prišla samo do cerkve in se je sama vrnila. Zda se ne bo, preveč se čuti krivo. Doma ne bo mogla ostati; naj se le nauči, kako se živi po svetu! Vrnila se bo prej ali slej in bo kot ovčka, vse muhe jo bodo minile.

Izenada ga je obšla misel na mater in ga navdala z grozo. Stopil je pred hišo in zastrmel proti cerkvi. V mraku je zagledal temno postavo, ki se je počasi oddaljevala.

«Katina!» je poklical pritišano.

Tenja je obstala.

«Katina!». Čedermac je stopil proti nji. «Le pojdi domov, le zagreni materi badnje ure! Le pojdi!».

Katina se je molče zrnila... Gospod Martin je stopil v izbo, se izčrpan sesedel, sklonil glavo in vzdihnil iz dna duše.

za naše mlade bralce

0 sinu, ki je imel kratek konec pameti

in mrvico zastopnosti

Živel je njega dni oče, ki ga je vse življenje tresla revščina. Imel je sina, ta pa kratek konec pameti in mrvico zastopnosti. Preden je oče umrl, ga je poklical k sebi in mu rekel:

— Sin moj, denarja in gradov ti ne morem zapustiti. Bog ti je dal konec pameti in mrvico zastopnosti, prav ju uporabljal, pa boš že kako živel med dobrimi ljudmi. Zapomni si pa zlati nauk, ki ti ga dajem s seboj na pot: Če greš mimo poštenih ljudi, karkoli naj počenjajo, jim vedno iz srca želi: Bog daj več! Vsaj drugim privoščim srečo, če je že sam nimaš. Slabega ti to voščilo tako in tako ne more prinesiti.

Oče je umrl, sin pa je šel po svetu. S seboj je nesel kratek košček pameti in mrvico zastopnosti pa še očetov nauk. Pa ga pot zaneslo mimo žitnega polja, ki ga je pravkar pobila toča. Ljudje hodijo z žalostnimi obrazi med njivami in ogledujejo uničeni sad svojega truda.

— Ej, ljudje božji, kaj se tako kisate? jih nagovori in jim vošči: Bog daj več! Ljudje se razjezijo in ga malone kamenjajo kot kačo.

— Kdo te je tako učil, da nam voščiš nesrečo?

Sin se začudi in vpraša: — Kako pa bi moral reči? — Reči bi moral: Nikoli več nam ljubi bog ne pošilja kaj takega, mu pravijo ljudje.

Zapomni si njih nauk in gre dalje. Pride mimo hleva, pred katerim je srečni gospodar ogledoval pravkar skoteno tele.

— Nikoli več nam ljubi bog ne pošilja kaj takega! spregovori sin. Mož se razjezi, misleč, da mu zasmejuje lepo živince, in pravi:

— Reci rajši: Bog daj vsako leto enega!

Ker je imel sin konec pameti in mrvico zastopnosti, si zapomni še ta nauk in gre

dalje. Pride mimo hiše, iz katere so pravkar nesli mrliča.

— Bog daj vsako leto enega; vošči. Pa tudi to voščilo ljudem ni bilo pogodu. Kljub vsej žalosti so se v jezi spravili nad njega in ga skoraj pobili na tla.

— Smrkavec, reci rajši: Bog mu reši dušo! Pa zmoli en očenaš za rankega in pojdi po svoji poti. Pride mimo kovača, ki je baš podkoval starega konja. Popotnik mu že od daleč zavpije:

— Bog mu reši dušo! Nato hoče zmoliti še en očenaš, pa ga kovač nahruli v jezi, misleč, da se fant norčuje. Reče mu:

France Bevk;

Peklenšček in Špela

Na Tolminskem, kjer sem jaz doma, stoji gora, ki se imenuje Kojca. Podobna je strmi strehi, od sredine do vrha vsa zelena, pokrita s senožetmi in gozdovi, nič skalovita. Le na vzhodni strani stoji pod vrhom velika skala, ki kakor stolp štrli v nebo.

Ljudje so pripovedovali, da jo je bil prinesel hudič in jo tam pustil.

To pa je bilo davnaj davnaj. Takrat, ko je še vrh hodil po zemlji in se ljudem prikazoval v različnih podobah.

Tiste čase je pod Kojco živel neka ženska. Špela po imenu. Bila je sama, čisto sama, ni imela ne moža ne hlapca. Jezična in huda pa je bila tako, da bi ugnala samega vraga.

Glas o nji je šel daleč naokrog, nobeno čudo, da je nazadnje prišel tudi v peklo. Peklenščki, mali in veliki, so se vsak dan pogovarjali o nji. A nobeden se ni mogel pohvaliti, da bi si bil že zagotovil njeno dušo. Poglavar vragov je bil zaradi tega zelo hud. Nazadnje se jim bo Špela, ka-

kor je hudobna in huda, še izmuznila iz krempljev.

«Kdo pojde po Špelo?» je vprašal zbrane hudiče.

Peklenščki so trdo molčali. Hude ženske se še vrh boji.

Pa se oglasi zlodej, ki je bil zelo suh in je šepal na eno nogo.

«Jaz pojdem,» je rekel. In res je šel. Spremenil se je v hlapca in se s culo čez ramo ustavil pred Špelino hišo.

«Ali potrebujete hlapca?» je vprašal.

«Potrebujem ga,» mu je odgovorila Špela. «Seveda ga potrebujem. A nihče ne prestane pri meni.»

«Prestal bi, pa če bi mi tudi hosto drobila na hrbtu,» ji je dejal zlodej.

«Prav. A kaj zahtevaš za plačilo?»

«Niti denarja niti blaga,» si je peklenšček veselo pomel roke. «Da boš vedela, jaz sem vrag!»

«Saj sem te takoj spoznala,» se je zasmejala ženska. «Že od daleč smrliš. Povej, kaj zahtevaš za plačilo?»

— Bog daj, da bi padel!

Fantu je bilo to že preveč. Splezal je z vrbe in pahnil popotnega sina v potok, rekoč:

— Ne jaz, padl rajši ti, ki imaš prekratek konec pameti in predobno mrvico zastopnosti.

Od tu dalje molči zgodba o popotnemu sinu. Jaz si mislim takole: če je v potoku utonil, je zgodbe tako in tako konec. Če pa je srečno prilezel iz vode, mu jeta hladna kopel morda toliko pomagala, da se mu je podaljšal prekratki konec pameti in povečala predobna mrvica zastopnosti, tako da je želel ljudem dobro vselej le po njih prilikah in sreči.

Polžek je povsod doma

KAREL ŠIROK

Polžek, povedi, kje si doma: ali na gori ali v ravnici ali med bori ali v pšenici ali ob mlinu ali v pelinu ali na gredi — hitro povedi!

Polžek povsodi domek ima, v hišico smukne — pa je doma!

Narisala Jelka Reichmann

Jež in lisica

Jež je iz potoka pil vodo. Na drugem bregu je v grmovju ležala lisica. Zagledala je ježa, stopila iz grmovja in se sladko nasmehnila. Uhlje je povsila in priliznjeno pogledovala.

«Sem pridi,» je vabila, «voda tu je okusnejša.»

«Ne, ne, lisička, tudi tule je prav dobra,» odgovori jež.

«Da nisi nemara v zadregi zaradi mene? Le nič ti naj ne bo nerodno.»

Ne zaupa jež lisici, ne od-

vrne oči z nje. Opazil je dase lisičinega gobca drži perje.

«Cuješ,» pravi, «ali si danes že zajtrkovala?» «Zajtrkovala, ljubček, zajtrkovala. Malo lubja sem pojedla, pa sem sita...»

«Sita, golobček, saj sem z malim zadovoljna.»

«Ali ni tisto lubje kokodakalo, ko si ga vlekla v gozd?»

«Kaj praviš, ljubček? Ne razumem te,» pomaha lisica z repom.

«Pa jaz tebe razumem,» odgovori jež in pobegne.

Zvezdni tolarji

Bila je pridna deklica, ki sta ji umrla oče in mati. Sirota je bila tako revna, da ni imela več niti sobice, kjer bi bivala, niti posteljice, kjer bi spala. Navsezadnje ni imela ničesar drugega več, kot obleko na životu in košček kruha v roki, ki ji je ga bil dal dobrosrčen človek. Bila pa je dobra in plemenita.

Ker se je čutila tako od vsega sveta zapuščeno, je odšla po svetu.

Prišla je na polje, kjer jo je srečal star mož in zaprosil: «Oh, daj mi kaj jesti, tako sem lačen.»

Deklica mu je dala svoj kos kruha in mu želela dober tek. Nato je šla dalje.

Naproti ji je prišel otrok, ki je jokal in dejal: «Tako me zebe v glavo, daj mi kaj, da se pokrijem.»

Deklica je snela svojo čepico in mu jo dala.

In ko je še nekaj časa hodila, je prišel še neki otrok po poti. Na sebi ni imel majice in hudo ga je zeblo. Zato mu je deklica dala svojo majico. In nato je prišel še eden, ki jo je poprosil za krilce. Dala mu je krilce.

Nazadnje je prišla v gozd in bila je že tema. Tedaj je prišel še neki otrok in jo poprosil za srajčko.

Deklica je pomislila: «Čisto temno je že, nihče me ne bo videl, tudi srajčko lahko podarim.» In res je slekla še srajco in jo podarila otroku.

In ko je tako stala tam in ni imela ničesar več, so zdajci začele padati zvezde z neba. Zvezde so bile sami trdi, srebrni tolarji.

In čeprav je podarila srajčko, je zdaj začutila, da ima na sebi srajco iz najboljšega platna.

Vanjo je nabrala tolarje in bila je bogata vse svoje življenje.

(Brata Grimm)

KROKODILČEK

Nekoč sta živela oče Krokodil in mali Krokodilka. Imela sta sinka Krokodilčka. Ta Krokodilček pa ni hotel nič ubogati. Bil je strašansko neposlušen.

Oče Krokodil se je nekoč razjezil nad Krokodilčkom in ga odvedel v gozd, da bi ga druge živali pojedle.

Privezal ga je za drevo in ga pustil samega.

Tako je mali Krokodilček ostal sam v gozdu — privezan za drevo. Zato ker ni bil priden.

K njemu je pritekla miška in Krokodilček ji je dejal:

— Pojej me, pojej me! Nisem bil priden!

Miška pa se je prestrašila Krokodilčka in pobegnila.

Drugi dan je prilezla v gozd kača. Krokodilček ji je dejal: — Pojej me! Nisem bil pri-

den in zato me moraš pojesti!

Kača pa se je prestrašila. Krokodilčkovega glasu in je pobegnila.

Tretjega dne je prišla k drevesu mravlja in zlezla Krokodilčku na nogo, ker je mislila, da je to korenina kakšnega drevesa.

Krokodilček pa ji je dejal:

— Mravlja, pojej me! Nisem bil priden in zdaj me mora nekdo pojesti!

Mravlja pa reče:

— Lačna sem in prav rada bi te pojedla, samo povej mi, kje si!

Krokodilček pa reče:

— Tu sem pod teboj. Stojiš na moji nogi.

Mravlja pa reče:

— Dobro, pa bom pričela kar pri nogi.

Krokodilček pa reče:

— Pojej me vsega! Zato ker nisem bil priden!

In tako je mravlja ves dan jedla Krokodilčka. Zvečer je Krokodilček vprašal mravljo:

— Mravlja, ali si me pojedla?

Mravlja pa pravi:

— Nisem še, kmalu bom. Ko je minila noč in še en dan, je Krokodilček ponovno vprašal mravljo:

— Mravlja, ali si me pojedla?

Mravlja je bila že sita Krokodilčka in mu je odgovorila:

— Da, pojedla sem te. Zdaj pa lahko greš domov.

In Krokodilček se je odvezal in odšel domov. Rekel je staršem, da ga je mravlja pojedla in da bo odslej vedno priden.

In bil je priden.

Kaj je videla miška?

Miška je šla na sprehod. Hodila je po dvorišču in se vrnila k materi.

«Čuj, mamica, videla sem dve zveri,» je rekla miška. «Prva je bila grozna, druga dobra.»

Mati miš je vprašala:

«Povej, kakšni sta bili ti zveri?»

Miška je odgovorila:

«Prva je po dvorišču hodila takole: imela je črne noge, na glavi rdečo kožo, izbuljene oči in zakrivljen kljun. Ko sem šla mimo nje, je odprla žrelo, dvignila nogo in tako glasno zakričala, da od samega strahu nisem vedela, kam naj zbežim.»

«To je bil petelin,» je rekla stara miš. «Nikomur ne stori nič žalega, ne boj se ga. No, katera pa je bila druga zver?»

«Druga je ležala na soncu in se grela. Imela je bel vrat, sive in gladke nogice, sama si je lizala svoje bele prsi in po meni pogledovala.»

Stara miš je rekla:

«Ti neumnica, ti. Saj to je bila mačka!»

Lev N. Tolstoj